

Univerzitet Crne Gore – Podgorica
Filozofski fakultet – Nikšić

Studijski odsjek:

Godina studija:

Predmet:

Tema:

Autor:

- Istorija
- IV godina
- Teorijske osnove metodike istorije
- **TEORETSKA PITANJA NASTAVNOG GRADIVA**
- Sait Šabotić

VJEŽBE

(3-4)

- **Nastavno gradivo čine sadržaji koji su odabrani iz naučnih sadržaja istorije za nastavu istorije, a raspoređeni su po razredima u kojima će se istorija izučavati KAO NASTAVNI PREDMET.**

Šta je nastavno gradivo?

- Šta treba imati na umu prilikom izbora nastavnog gradiva?
 - Nacionalni interes
 - Državnu idejnu usmjerenost
 - Vaspitno-obrazovnu vrijednost gradiva
- Pri izboru gradiva naročito se obraća pažnja na naučnost gradiva kao osnovnog uslova za ostvarivanje ciljeva i zadataka nastave!

Izbor nastavnog gradiva!

- Izbor prije svega mora biti **raznovrstan**
 - Izbor bi po pravilu trebao da obuhvati:
 - Društvene probleme
 - Ekonomske prilike
 - Političke probleme
 - Ratove
 - Revolucije
- Savremeni trenutak nameće potrebu odabira onih sadržaja koji korespondiraju sa:
 - Istorijom svakodnevnog života
 - Razvojem demokratije
 - Ljudskim pravima
 - Zabavom i ulogom žena u istoriji
 - Istorijom mentaliteta
 - Istorijom institucija
- Za učenike mlađeg uzrasta gradivo istorije treba da bude **konkretno i dramatično**

**Kakav treba da bude izbor
nastavnog gradiva?**

- Gradivo koje se odabere za nastavu istorije treba rasporediti na razrede u kojima će se ono izučavati kao nastavni predmet.
- Postoji više načina rasporeda nastavnog gradiva:
 - Hronološki-progresivno
 - Hronološki-regresivno
 - Sinhronistički
 - Biografski
 - Po kategorijama
 - Kalendarski
 - Po koncentričnim krugovima

Raspored nastavnog gradiva

- Hronološko-progresivni ili linijski tok, odnosno raspored nastavnog gradiva je najčešći oblik rasporeda nastavnog gradiva
- Gradivo se raspoređuje kao u naučnim djelima – hronološki – od najstarijih vremena pa do sadašnjosti
- Ovaj raspored gradiva je podesan za uzročno povezivanje događaja onim redom kojim su se oni desili
- VI – VII – VIII – IX razred

Hronološki-progresivni raspored

- Zastupljen je princip naučnosti (dobra strana)
- Loše strane:
 - Nije zastupljen didaktičko-metodički princip *“od bližeg ka daljem”*, *“od prostog ka složenijem”* i *“od poznatog ka nepoznatom”*

Dobre starne hronološko-progresivnog rasporeda gradiva

- Ovakav raspored nastavnog gradiva nije prirodan niti logičan
- On ne odgovara ni istorijskom principu postupnosti po kojem prethodna nastavna jedinica služi kao priprema za izučavanje nastavnih jedinica koje slijede
- Ovom rasporedu nastavnog gradiva nedostaje princip naučnosti, ali je u njemu ipak zastupljen princip "od bližeg ka daljem", "od prostog ka složenijem" i "od poznatog ka nepoznatom"
- Zastupljen je u nižim razredima osnovne škole u kojima se prvo uči o prošlosti zavičaja, potom opštine, a nakon toga države
- Dobra strana ovog principa rasporeda gradiva je ta što se može iskoristiti prilikom sistematizacije gradiva

Hronološki-regresivni raspored gradiva

- Po sinhronističkom rasporedu gradiva uporedo se uče istovremeni periodi istorije više naroda (zato i postoje sinhronističke hronološke tablice koje se učenicima daju za izradu kroz domaće zadatke)
- Ovakav način rasporeda nastavnog gradiva ne može biti glavni osnov za utvrđivanje reda sukcesivnog (uzastopnog) učenja događaja i pojava, jer se sukcesija svodi na simultanost (istovremenost)
- U cilju prevazilaženja loših strana ovog načina rasporeda nastavnog gradiva nužno je nacionalnu istoriju sinhronistički obrađivati sa opštom istorijom
- Sinhronistički način obrade i ponavljanja gradiva je za djecu interesantan i zanimljiv i doprinosi boljem razumijevanju i dužem pamćenju onoga što se uči

Sinhronistički tok

- Po biografskom rasporedu gradivo se grupiše oko života i djelovanja neke istaknute istorijske ličnosti (Petar I Petrović Njegoš, Petar II, Tito, Husein-beg Gradšćević, kancelar Bizmark, Lenjin)
- Prema ovom načinu rasporeda nastavnog gradiva i nastavne jedinice bi trebalo imenovati u stilu “Utemeljitelj crnogorske državnosti”; “Sin naroda i narodnosti Jugoslavije”; “Zmaj od Bosne”; “Praktičar marksističkih ideja”; “Ujedinitelj Njemačke” i sl.

Biografski raspored

- Ovakav način rasporeda nastavnog gradiva je konkretan, djeci blizak, pristupačan i zanimljiv, šta više utiče na dječija osjećanja
- Mana ovog načina rasporeda gradiva je ta što djeci nije lako razumjeti život i djelovanje znamenitih ljudi, jer djecu više interesuju aktivnosti nego same biografije
- Biografije su nepogodne i iz razloga što ih prati dosta naučno neutemeljenih elemenata
- Biografski raspored remeti sliku istorijskog procesa; previše značaja daje jednoj ličnosti

Prednosti i mane biografskog rasporeda gradiva

- Po kalendarskom rasporedu gradiva nastavna jedinica se obrađuje prigodno – na dan dešavanja glavnog događaja
- Po ovom načinu raspoređivanja nastavnog gradiva nije moguće planirati gradivo, jer su se, primjera radi pojedini događaji zbili i onda kada su djeca na raspustu
- Kako bi se ovakav način rasporeda nastavnog gradiva “korigovao” u nastavi se upotrebljavaju tzv. “lente ili trake” vremena, koje se drže na vidnom mjestu tako da su učenicima stalno “pred očima”

Kalendarski raspored

- U nastavi istorije primjenjuje se raspored gradiva po koncentričnim krugovima
 - VI r. o.š. = I r. Gimnazije
 - VII r. o. š. = II r. Gimnazije
 - VIII r. o. š. = III r. Gimnazije
 - IX r. o. š. = IV r. Gimnazije
- Kod ovakvog načina planiranja nastavnog gradiva mora se voditi računa o uzrastu učenika, o održavanju potrebnog interesovanja za izučavanje gradiva
- Ovakvim rasporedom nastavnog gradiva lakše se uočavaju uzročno-posljedične veze i efikasnije pamte važni datumi iz opšte i nacionalne istorije. Lakše se zaključuje i analizira, uopštava i naučno shvata.

Koncentrični krugovi

**HVALA NA
PAŽNJI!**

